

OBEŽNÍK

České katolické misie

Ročník XIX

Paříž

Číslo 3

květen 1988

*František kardinál Tomášek
píše vládě Československé socialistické republiky*

Vážený pane ministerský předsedo,

považuji za svou povinnost sdělit Vám a Vaším prostřednictvím členům Vaší vlády své stanovisko k událostem prvních měsíců tohoto roku, které se dotýkají vztahu katolické církve a státu. Musím se ohradit proti způsobu, jakým na ně reagovali někteří veřejní činitelé a sdělovací prostředky. Chci také osvětlit pravý význam těchto událostí v širších souvislostech a poukázat na nutnost vyvodit z nich správné důsledky.

Dne 1. ledna 1988 bylo zahájeno podpisování petice napsané "Podněty katolíků k řešení situace věřících občanů". Ústava našeho státu zaručuje občanům právo podávat petice a dostávat na ně odpovědi. Iniciátor, katolický laik, navíc její podepisování předem oznámil Generální prokuratuře sdělením ze dne 7.12.1987. Obdobně informoval i Vás, pane předsedo vlády, a další vysoké činitele dopisem ze dne 20.12.1987. K němu přiložil text petice a také Výzvu věřícím, obsahující výslovně její hlavní záměr: "docílení zásadního obratu ve vztahu k církvi".

Tato akce vyšla z katolického lidu. Uvítal jsem ji a podpořil také proto, že moje mnohaleté úsilí o normálnější život církve a věřících u nás nepřineslo téměř žádné výsledky. Moje četná podání odpovědným státním činitelům zůstala bez odpovědi.

Pokojná manifestace věřících, modlících se na náměstí v Bratislavě dne 25. března 1988, proti níž Bezpečnost bezdůvodně uplatnila drastické násilí, je spolu s masovou podporou petice jen pokračováním neutuchající snahy věřících o svobodu víry a církve. Zároveň se tu ozřejmilo, že vztah státu k církvi se ocitnul v krizi. Dosavadní církevní politika může pokračovat jen za cenu násilí. Násilí ovšem krizi neřeší, ale prohlubuje. Katolíci jsou si vědomi svých práv, budou je nadále požadovat a jsou odhodláni přinášet oběti.

Katolický lid z Čech, Moravy i Slovenska už dříve mnoha způsoby a nyní statisíci podpisů, které zastupují milióny dalších katolíků, projevil mně svou plnou důvěru. Tento morální mandát mne nejen opravňuje, ale přímo zavazuje k tomu, abych nemlčel. Proto jménem našich katolických věřících latinského i řeckého obřadu prohlašuji: Žádáme změnu postoje státu k církvi. Nechceme jít cestou konfrontace, ale dialogu!

Partnerem za katolickou církev je především Svatý stolec, a to v nejzávažnějších záležitostech. V ostatních věcech je partnerem domácí církve. Za ni ovšem nemohou jednat lidé, kteří nemají důvěru ani Svatého stolce ani věřícího lidu. Zejména církevně zakázané sdružení "Pacem in terris" je pro vztah církve a státu faktor vysloveně negativní. Katolický lid dal nejednou jasně najevo, kdo je jeho pravý mluvčí.

K vlastnímu jednání mohu prohlásit toto: Církev nestojí o privilegia. Přeje všem náboženským společnostem a všem občanům bez rozdílu přesvědčení svobodu k rozvíjení toho, co potřebují a nač mají právo. Církev potřebuje pouze prostor pro naplňování celého svého duchovního poslání a pro službu lásky všem lidem i společnosti. Věřící nemají mít místo ve společnosti jen jako pracovní síly, ale jako rovnoprávní občané. Tato země je jejich vlastní, cítí se za ni zodpovědní, neboť víra je rozhodně neodvídá od poctivého

postoje ke společnému dobru.

Jsme připraveni ke skutečnému dialogu o zásadním řešení postavení církve v našem státě. Jsme ochotni odpouštět minulá bezpráví, avšak nehodláme být mlčením spoluvinní na bezpráví vůči nám, našim dětem a vnukům. Samozřejmě uvítáme každý příznivý počín, nyní především zaplněním katastrofálního prázdna na hierarchické úrovni. Ale ani plný stav diecézních a světících biskupů ještě neznamená, že budou moci plně vykonávat svou duchovní službu, dokud zůstává nynější stav.

Katolický lid ode mne právem očekává nejen slova, ale i činy. Proto jsem se rozhodl k prvnímu kroku směrem k dialogu. Vážné jednání nelze vést bez důkladné přípravy. Pro stát ji obstarávají jeho experti. Církev potřebuje mít své experty. Proto jsem požádal některé členy církve s příslušnou kvalifikací, aby se ujali úkolu všestranně rozpracovávat danou problematiku.

Doufám, že jsem v podstatě splnil úkol, který mi svěřil katolický lid naší republiky, tlumočit jeho přání po nápravě vztahu státu k církvi. Očekávám Vaši odpověď s nadějí a seznámím s ní naše věřící.

Přeji Vám, pane předsedo vlády, do nového období působení na tak odpovědném místě zdar při úsilí o pokojné spoluzítí všech občanů v našem společném státě. V tomto smyslu, jak nás učí naše víra, Vám vyprošuji já i naši věřící, kněží a řeholní osoby pokoj a dobro od Boha, Otce všech lidí.

František Lud. Tomášek
arcibiskup - metropolit
pražský

Na vědomí:

Svatému Otcí Janu Pavlu II.

Ordinariátům diecézí v ČSSR

Le Monde přinesl v pátek 20. května zprávu o jmenování tří biskupů v Československu pod titulkem "Československá vláda přijala jmenování tří biskupů Vatikánem". Podle dostupných informací jde skutečně o tři kněze (PP. Lebeda a Liška pro Prahu a P. Sokol pro Trnavu), kteří byli kandidáty Vatikánu a nikoliv státu - což by nás všechny velmi potěšilo!

Píseň o jarní louce

Dřív než ji kosa sežne
- už blízko zpívá si,
věnečky z kvítí něžné
dejte si na vlasy.

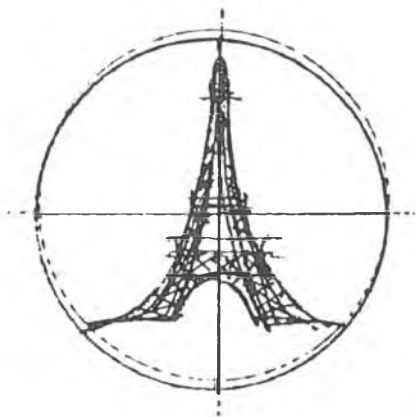
Hle, tu je kopretina,
slzičky, babí hněv,
a ten se trnem vtíná,
až teče z dlaní krev.

Chudobka sněhobílá
dívá se do světla.
Včela ji políbila
a jinam odlétla.

Dřív než je požnou kosou
- hned časně po ránu,
tak svěží, ještě s rosou,
dejte mi do džbánu.

J. Seifert,
(Šel malíř chudě do světa, 1949)

Z domova a ze světa

Československý tisk se zabýval reakcemi zahraničních komentátorů na jmenování tří biskupů u nás a citoval řadu zahraničních deníků (viz str. 3 tohoto Oběžníku). Cílem prý je doplnění celého biskupského sboru u nás. Rádi bychom tomu věřili - uvidíme ostatně brzy, co je na tom pravdy.

Peter-Hans Kolvenbach, generální představený Tovaryšstva Ježíšova, zavítal v úterý 10. května ke své

první návštěvě Polska. Tamější dvě jezuitské provincie prožívají v současnosti velké období rozkvětu. Podobně jako celá polská církev má dnes jezuitský řád v Polsku dostatečný prostor pro svou činnost a staví celou řadu nových domů, někdy s kostelem. Stát váhavě ale přece jen vrací některé z domů, které kdysi zabavil a dovolil také stavbu vlastních tiskáren (vybavených zčásti československým zařízením!) a vydávání některých časopisů a knih.

Vrcholným okamžikem návštěvy byly nedělní bohoslužby v úplně novém kostele sv. Ondřeje Boboly ve Varšavě, kam byly světcovy ostatky přeneseny v sobotu předtím z malé domácí kaple, kde odpočívaly po řadu let, než bylo možno postavit varšavský kostel. Koncelebrovalo sedm biskupů a dva kardinálové. Bylo to 15. května, v předvečer svátku tohoto světce, který byl právě před padesáti lety svatořečen. Jakožto misionář na území, které je dnes v Sovětském Svazu, symbolizuje mučedník sv. Ondřej nesnáze ve stycích mezi Poláky a východními křesťany, ale také snahy o porozumění mezi nimi dnes. Polští jezuité viditelně usilují o tento nesnadný ekumenismus a nově postavený kostel (nad vchodem je nápis v polštině i v ukrajinštině) chtějí učinit středem této činnosti.

Richard Čemus, český jezuita původem z Prahy (jeho rodiče dnes žijí v NSR), byl spolu se mnoha jinými jáhny vysvěcen na kněze svatým Otcem Janem-Pavlem II. v Římě pos-

lední neděli v květnu (29. května). O loňských prázdninách strávil měsíc v Paříži, v místě, kde sídlí Česká Misie a doufáme, že se nám její podaří pozvat i po letošních letních prázdninách mezi nás. Každopádně blahopřejeme a ujišťujeme svými modlitbami!

Česká katolická misie se v důsledku přestavby domu, kde sídlí, musela přestěhovat do menší místnosti a po prázdninách zahájíme také bohoslužby v nové, menší kapli domu CENTRE SEVRES. Je v pátém poschodí, ale to snad nebude tolik vadit, když se tam lze dostat výtahem. Horší je to se skladováním knih a všeho ostatního, co patří k činnosti Misie. Nezbyvá, než se uskrovnit.

18. národní pouť ke sv. Metodějovi do Ellwangen se koná v sobotu 2. července. Bohoslužby budou slaveny v bazilice sv. Víta otcem biskupem Škarvadou a bude při nich vysvěcen na jáhna alumn naší římské koleje, p. Jan Vokál. Poutě je jedinečnou příležitostí k setkání se mnoha krajanů hlavně z NSR, Švýcarska a Rakouska, ale také k účasti na slavné mši svatě česky. Takových příležitostí nemáme v exilu nazbyt! Přesné informace na adrese Misie.

K tisíciletému výročí křtu Kyjevské Rusi vydal sv. Otec zvláštní poselství. Sám se do Sovětského Svazu nebude moci vydat, ale bude tam zastoupen významnou delegací, pozvanou moskevským patriarchou.

Křesťané, zvláště katoličtí, nemají zatím pocit, že by jim glasnost a přestrojka přinesly opravdovou změnu k lepšímu, po které touží. Nicméně se jim podařilo dosáhnout některých úspěchů v jednání se sovětským státem - např. povolení katolických farností ve dvou městech střední Asie a změny v hierarchii v Lotyšsku a na Litvě. Hlavním problémem však zůstává uznání právní existence řeckokatolické církve (uniátů). V tomto ohledu zatím nejsou ani náznaky změny postoje sovětských úřadů.

Podle zpráv Infochu Charty 77 hrozí Augustinu Navrátilovi, iniciátorovi proslulé petice, kterou u nás podepsalo přes půl milionu osob, znovu internace v psychiatrickém oddělení kroměřížské nemocnice. Pan A. Navrátil se však mezitím - v neposlední řadě díky petici, kterou podpořil i sám pražský arcibiskup (viz první stránky tohoto "Oběžníku"!) stal známou osobností a jeho internace by vyvolala vlnu protestů. Snad si to proto úřady nakonec rozmyslí.

Z kázání Msgre Jar. Polce, našeho hosta v květnu

(7. května tr)

Milovat je mož-
no cokoliv: věci,
které slouží člo-
věku k zachování
života, k pohodl-
nému živobytí.

Kolik z nás se dnes cílevědomě soustřeďuje na získávání peněz! Už neznámý autor starozákonní knihy zvané "Kazatel" varoval: "Kdo miluje peníze, peněz se nenasytí, kdo miluje hojnost, nemá nikdy dosti ... Když se rozmnožuje jmění, množí se i příživníci. Jaký prospěch z toho mívá vlastník?

Jiní lidé vylévají svou lásku ne tak na peníze, jako na zvířata, pro něž jsou ochotni přinášet i sebevětší finanční oběti a přitom se domnívají, že konají dobré skutky. Nikde v celém Písmu svatém se však nenajde jediný příkaz, aby člověk miloval psy a kočky a sloužil jim. Právě naopak, má si je ochočit, aby stejně jako vše ostatní ve viditelném světě sloužilo jemu. Někdy věnují přehnanou přízeň zvířatům ti, kdo se nesnášejí se svými bližními a hledají přichylnost jinde. Tím ovšem není řečeno, že je možno zvířata zneužívat nebo že je dovoleno trápit je. Celá řada starozákonních příkazů se týkala ochrany domácích zvířat.

V době, kdy se slovu láska dává mnoho významů, je užitečné objasnit, co je láska, o které hovoří Kristus ve dnešním evangeliu. Čeština totiž užívá stále stejného výrazu pro různá pojetí lásky. Staří Řekové však rozlišovali mezi láskou smyslnou a láskou duchovního zaměření. Tu prvou nazývali eros, tu druhou agapé. První je láska smyslná, vášnivá, je to touha zmocnit se druhého. Vylučuje moudrost a slepě vybičovává všechny smysly, zbavuje lidské ideály míru a souladu. Velcí autoři řeckých tragédií ji opěvovali s hrůzou a nadšením současně. Zaujímal důležitě místo v pohanském náboženství, které ji povýšilo na obřad a často v ní hledalo bránu k mystickým zážitkům a k duchovnímu spo-

jení s božstvem. Agapé naopak nemá ani u Řeků v sobě nic démonického, je méně citová, zdrženlivá a usměrňovaná rozumem. Projevuje se úctou vůči osobě, zvláštní zálibou v někom, kdo je sympatický, v přirozené přitažlivosti k někomu. Není sobecká, ale účinná vůči jiným, přeje druhému dobro, v protikladu k lásce erotické.

Když Kristus na dotaz znalce Zákona, které je největší přikázání, odpověděl starozákonními slovy, ukázal, že se přesně drží tradice: "Milovati budeš Pána Boha svého z celého svého srdce a bližního jako sebe samého" (Mk 12, 29 ss). Jinde přikazuje jasněji: "To vše, co chcete, aby lidé činili vám, čiňte i vy jim". (Mt 7,12). Výslovně se od rabínské tradice odchyluje výzvou milovat i nepřátele a ty, kdo nejsou Židé: "Slyšeli jste, že bylo řečeno: Budeš milovat svého bližního a budeš nenávidět svého nepřátele; já však vám říkám, milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, abyste byli syny nebeského Otce, protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé. Bude-li milovat ty, kdo vás milují, jaká vás čeká odměna? Což i celníci nečiní totéž?" (Mt 5,43-47).

To je tedy láska, kterou má Ježíš na mysli, když k ní nabádá při poslední večeři své apoštoly a spolu s nimi všechny, kdo v něho uvěří. Jediná skutečná hodnota je v ní. O ní psal i sv. Pavel křesťanům do Korintu: "Kdybych mluvil jazyky lidskými a andělskými, ale lásku kdybych neměl, jsem jako dunící kov a zvučící zvon. Kdybych měl dar prorocství, rozuměl všem tajemstvím a obsáhl všechno poznání, ano, kdybych měl tak velikou víru, že bych hory přenášel, ale lásku bych neměl, nic nejsem. A kdybych rozdál všechno, co mám, ano, kdybych vydal sám sebe k upálení, ale lásku bych neměl, nic mi to neprospěje." (1Kor 13,1-3).

Msgre Polcovi mnohokrát děkujeme za návštěvu, výklad slova božího i zajímavou přednášku o blahoslavené Anežce České - doufáme, že už brzy budeme říkat "svaté" Anežce.

A brzy zase nashledanou u nás!

V červnu a červenci si připomínáme

- 1.6. 1968 rozhoduje plenární zasedání ÚV KSČ o svolání mimořádného sjezdu strany na 9. 9. 1968
- 14.6. 1798 se narodil v hodslavicích na Moravě F. Palacký
- 20.6. 1968 začalo na území Československa proslulé velitelsko-štábní cvičení vojsk Varšavské smlouvy
- 25.6. 1933 zemřel architekt Kamil Hilbert, který dostavěl chrám sv. Víta na pražském hradě
- 27.6. 1968 vychází v Lierárních Listech manifest spisovatelů 2000 slov, kterým se ještě tentýž den zabývá jak ÚV KSČ, tak NS
- 9.7. 1913 zemřel malíř Mikoláš Aleš
- 29.7. 1968 bylo zahájeno vyjednávání mezi předsednictvem ÚV KSSS a ÚV KSČ v Čierné nad Tisou. Naše stranická špička netušila, že o intervenci a okupaci je již definitivně rozhodnuto...

Už dvacet let

trvá okupace Československa
je v cizině poslední exilová vlna
vysílá stanice "Hvězda"
se ozývá ruština ve vysíláních
pro ruské vojáky u nás

21. srpen 1968 je dnes už historické datum,
ale jeho důsledky trvají - u nás i v zahraničí!

Před 25 lety zemřel "dobrý papež" Jan XXIII., který zahájil 2. Vatikánský koncil a otevřel tak dveře i okna v církvi dokořán nové epoše, k níž patří neoddělitelně například liturgická reforma (s mateřským jazykem) a ekumenismus, to jest snaha o sblížení křesťanů navzájem i křesťanů s ostatními monoteistickými náboženstvími (= vyznávajícími jednoho jediného Boha).

Malá skupina okolo Msgre Lefebvra koncil odmítá a hrozí, že se odštěpí od katolické církve. Msgre Lebvre hodlá vysvětit bez svolení sv. Stolce letos v létě svého nástupce-biskupa.

ČETLI JSME KNIHU

(Jar. Kadlec, *Přehled českých církevních dějin*, Řím 1987)

Když politické úřady provedly soupisy příslušných klášterů, bylo 12. ledna 1782 počato s postupným rušením mužských a ženských klášterů, které trvalo po celou vládu Josefa II. Výsledkem této rozsáhlé sekularisace bylo snížení počtu klášterů více než na polovinu dřívějšího stavu. Při rušení se postupovalo bez ohledu na historickou minulost rušených klášterů. Mezi prvními byl zrušen klášter Blah. Anežky v Praze na Františku a klášter svatojiřských benediktinek, jehož abatyši příslušelo právo korunovat českou královnu; toto právo bylo r. 1791 přeneseno na abatyši hradčanského ústavu šlechtičen. Byly sekularisovány i významné benediktinské, cisterciácké a premonstrácké kláštery, s nimiž byl spojen nikoliv nevýznamný kus kulturní a politické historie české, jako klášter sázavský, kladrubský, zbraslavský, plaský, zlatokorunský, sedlecký, milevský, na Moravě pak klášter velehradský, hradištský, loucký aj.

Z jmění zrušených klášterů byl zřízen náboženský fond (či přesněji fondy podle jednotlivých zemí), jehož úroků bylo užíváno pro církevní účely. Český náboženský fond měl posléze čistého jmění 11.740.000 zl., moravský měl 10.140.000. Pro přejímání jmění zrušených klášterů byli ustanoveni zvláštní komisaři, kteří si nejednou počínali vandalsky v rozporu s vydanými předpisy, zvláště pokud se týče uměleckého a vědeckého bohatství v některých kláštorech nahromaděného, takže značná část těchto vzácných kulturních pokladů vzala za své. Knihy a rukopisy, pokud nebyly zničeny, za babku prodány nebo rozkradeny, byly odevzdány pražské a olomoucké universitní knihovně. Klášterní statky byly rozprodány, budov užito zčásti jako kasáren a nemocnic, v několika případech byly přeměněny na továrny. Zrušení četných klášterů mělo i své důsledky politické, neboť snížilo počet členů duchovenského stavu na českém a moravském sněmu.

Rušení náboženských bratrstev, literátských sborů a "přebytečných" kostelů a kaplí. - S rušením klášterů souviselo také bratrstev a literárních sborů (v květnu 1793, přičemž opět podlehl zkáze nejeden historicky a umělecky cenný kancionál. Z jejich jmění byl vytvořen chudinský a nadační fond pro účely humanitvní a sociální (zřizovány z

něho nemocnice, porodnice a nalezince). Zároveň byly zrušeny "zbytečné" kostely a kaple. Zvláště velký počet zrušených kostelů a kaplí, namože starobylých, byl v Praze (37, mezi nimi i kaple Betlémská). Bylo jich rovněž použito buď k účelům vojenským a úředním, nebo byly prodány do soukromých rukou a většinou přeměněny ve skladiště. Racionalistický utilitarismus ani tu neměl porozumění pro historickou minulost: kameny ze starobylých náhrobků profesorů Karlovy university v kostele Božího Těla, vystavěného Karlem IV., byl vydlážděn chodník Karlova mostu.

... jak vidět, není vandalismus opravdu ničí výsadou!

*
* *

Z dalších nových knih

- L. Feierabend, Soumrak československé demokracie II.
 I. Klíma, Láska a smetí
 B. Hrabal, Proluky
 Svatby v domě
 Z. Rotrekl, Skrytá tvář české literatury
 J. Daniélou, Chrám jako znamení boží přítomnosti
 I. Císař, Jednota křesťanů (dokumenty koncilu)
 J. Vladislav, Adresát Vladimír Vokolek
 G. Greene, Monsignore Don Quijote
 L. Procházková, Hlídač holubů

*
* *

Jako nedoručitelný se nám vrátil Oběžník

<i>Paní B. Aillet</i>	92250	LA GARENNE-COLOMBES
<i>Pan M. Breuer</i>	13510	EGUILLES
<i>Pan K. Hudec</i>	92100	BOULOGNE-BILLANCOURT

Pravda už dávno existuje; znovu a znovu lze vynalézat jen lež.

(G. Braque)

Náš program:

Mše sv.: Vždy první a třetí sobotu v měsíci ve čtvrt
na šest večer (17h15) v kapli domu

CENTRE SEVRES

35, rue de Sèvres

75006 P A R I S (tél. 45-44-58-91)

metro SEVRES-BABYLONE

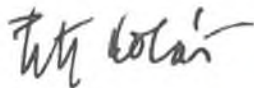
Po mši sv. pravidelná setkání s kulturně-náboženským
programem v sále č. 5 (přízemí domu)

Na červen jsme připravili

4. června - otec J. Pazderka z Londýna bude sloužit mši
svatou a po ní bude mít krátkou přednášku.
Otec Pazderka je organizátorem biblických
setkání v Rohru (NSR) pro mladé Čechy z NSR
a také odjinud.
18. června - Závěrečné setkání před letními prázdninami
s malým pohoštěním.

OPRAVDOVÝ ODDECH O LETNÍCH PRÁZDNINÁCH

přeje všem otec Kolář
a Česká Katolická Misie

"OBĚŽNÍK" - Circulaire, bulletin de la Mission Catholique Tchèque de le
région parisienne

Certificat d'inscription n. 52316

Périodique paraissant 6 fois par an, abonnement 15,- FF

Editeur responsable: P. Petr Kolář SJ 35, rue de Sèvres 75006 PARIS
tél. 544-58-91

Les abonnements par chèque à l'adresse:

MISSION CATHOLIQUE TCHEQUE, CCP 201 38 63 M Paris